

Şubat'15 Raporu

Daimi Gündem: İnsan Hakları	3
<i>Nalçık'te imama saldırı.....</i>	<i>3</i>
<i>Romanı yazılan imam: Kurman Ali Bayçorov.....</i>	<i>3</i>
<i>Hazbiyev'e silahlı saldırı.....</i>	<i>4</i>
<i>Sivil toplum kahramanları</i>	<i>5</i>
<i>"İnsan hakları savunucuları terör yanlısı olarak gösteriliyor"</i>	<i>6</i>
<i>Çeçenya'da "Mobil Grup" davası</i>	<i>7</i>
<i>Estemirova'nın anısına: "Çeçenya'dan Ukrayna'ya Rusya Toplumu"</i>	<i>8</i>
Çeçenya.....	10
<i>İsa Munayev Ukrayna'da öldürüldü</i>	<i>10</i>
<i>Çeçen Sorunu Lordlar Kamarasında</i>	<i>11</i>
<i>23 Şubat Çeçen-İnguş Sürgünü.....</i>	<i>12</i>
<i>Noviye Aldı'yı kim hatırlıyor?.....</i>	<i>15</i>
<i>Kadirov sözünü tutarken.....</i>	<i>16</i>
<i>Çeçenya'da IŞİD sembolleri sokakları süslüyor</i>	<i>17</i>
<i>Sakallı Avı.....</i>	<i>18</i>
<i>Lirika: Bir nevi Bonzai.....</i>	<i>18</i>
İnguşetya.....	19
<i>"Kafkasyalılardan özür dilerim"</i>	<i>19</i>
<i>Güçlü İnguş sivil toplumu.....</i>	<i>19</i>
Dağıstan	21
<i>Yine Derbent</i>	<i>21</i>
<i>Gazeteci cinayetleri</i>	<i>22</i>
Abhazya	23
<i>Abhazya-Rusya sınırını kaldırmak.....</i>	<i>23</i>
<i>Rusya'dan alınan destek?</i>	<i>23</i>
<i>Batı, Abhazya Rusya, Güney Osetya – Rusya Anlaşmalarını tanımıyor</i>	<i>24</i>
<i>"Rusya Gürcistan'ı cezalandırıyor"</i>	<i>25</i>
<i>Abhazya'dan diplomatik atak: Çirikba Türkiye'de</i>	<i>25</i>
Karaçay-Balkarya.....	27
<i>Karaçay-Malkarca Kuran Meali.....</i>	<i>27</i>
<i>Okuyan Şehir.....</i>	<i>28</i>

<i>İktidar ve Toprak</i>	28
Çerkesya	30
<i>Rusça sınavını geçen ilk Çerkes RF vatandaşı oldu</i>	30
<i>Suriyeli Çerkesler köylere</i>	30
<i>Kriz Kafkasya'ya yansıyor</i>	31
<i>"Boyun Eğmeyenler"</i>	31
<i>"Modern Zamanlar Efsanesi"</i>	32
<i>Kabardey Balkar İşletme Enstitüsü</i>	32
<i>Suriye'de öldürülen Kabardey-Balkar'lılar</i>	33
Diaspora	34
<i>Carnegie Hall'da bir Çerkes: Tambi Cimuk</i>	34
<i>Tam 20 Yıl oldu: "Tanıkların Gözünden Çeçenya Savaşı"</i>	35
<i>Seçime katılan Çerkesler</i>	36

Daimi Gündem: İnsan Hakları

İnsan hakları ihlallerinin ve bu ihlallere karşı sivil mücadelenin eksik olmadığı bir coğrafyada insan hakları konusunun daimi gündem olarak görülmesi oldukça doğal. Kafkasya’da Şubat ayı da insan hakları ihlalleri ve bunları gündeme getirmeye çalışan aktivistlerin çabaları ile geçti.

Nalçik’te imama saldırı

Ay başında Kabardey-Balkar Cumhuriyetinin başkenti Nalçik’teki Mansur Camii imamı Anzor Şhanukov saldırıya uğradı. Ayakta tedavi gördükten sonra taburcu edilen ve internet üzerinden çeşitli tehditler aldığını belirten imam, saldırının göreviyle ilgili olduğunu tahmin ediyor.

Romanı yazılan imam: Kurman Ali Bayçorov

Roman, Bayçorov’un hayat hikayesini değil, mücadele ettiği hukuksuzlukları konu ediniyor. Hukuki bir sürecin roman olması nadir görülen bir şey olsa da “Bayçorov Davası” özel olarak incelenmeyi hak ediyor.

Kafkasya’da kısmen de olsa bağımsız hareket etme eğiliminde olan din adamlarının yaşadığı sıkıntıları yansıtan en popüler örnek olma özelliğini taşıyan “Bayçorov Davası” uzun süredir gündemde. Evinde uyuşturucu

bulundurmakla suçlanan Stavropol Kray’ın Kislovodsk şehrindeki caminin imamı

Kurman Ali Bayçorov, 12 Ocak'ta 3,5 yıl hapis ve 50 bin ruble para cezasına çarptırıldı. Savunma, kararı Stavropol Kray mahkemesine temyize götürdü. Vatandaşlar ve insan hakları savunucuları Karaçay imam hakkındaki suçlamanın asılsız olduğunu ve bölge yönetiminin cami inşaatıyla ilgili imamla girdiği anlaşmazlıktan kaynakladığını düşünüyor.

Bayçorov'un savunmasını üstlenen ünlü avukat, profesör Alaudi Musayev, Kislovodsk imamı davasıyla ilgili bir belgesel roman yazdığını, davanın ayrıca, danışmanlığını kendisinin yapacağı "Prosedür Terörü: Rusya İçin Milli Güvenlik Tehdidi" adlı doktora çalışmasına da konu olduğunu belirtiyor.

Musayev'in yaklaşık 450 sayfalık romanı 50 bin basılarak dağıtımına çıkmaya hazırlanıyor. Mahkeme belgeleri üzerine kurulu roman, dava sürecinde yaşanan bir çok insan hakları ihlalini ve federal görevlilerin karıştıkları suçları gözler önüne seriyor. Yayınlanmasının ardından kitap ilgili bütün devlet dairelerine Musayev tarafından ücretsiz olarak gönderilecek.

Hazbiyev'e silahlı saldırı

İnguşetya Devlet Başkanı Yunusbek Yevkurov ile uzun zamandır sorunlar yaşayan inguşetya.ru sitesinin yayın yönetmeni, Halkın Özgürlük Partisi İnguşetya şubesi başkanı Magomed Hazbiyev Şubat ayı başında Çeçenya'da silahlı saldırıya uğradı. Bir süredir Çeçenya'da bulunan Hazbiyev'in rahatsızlığı sebebiyle kaldırıldığı hastanenin çıkışında saldırıya uğradığı ve yara almadan kurtulduğu belirtiliyor. Hazbiyev saldırıdan bir gün önce YouTube'da "Yevkurov beni öldürmek istiyor" açıklamasında bulunduğu bir video kaydı yayınlamıştı. İnguşetya Devlet Başkanı Yevkurov'u siyasi takipler konusunda sert bir şekilde eleştiren, iktidarın, Makşarip Auşev (25 Ekim 2009), Sultan-Girey Haşagulgov (13 Şubat 2013) ve Musa Esmurziyev (19 Nisan 2009)

gibi kendisini de öldürmek istediğini belirten Hazbiyev, video kaydında ayrıca, Ramzan Kadirov'un kendisini İnguşetya devlet başkanı olarak görmek istediğini de söylüyor.

Ramzan Kadirov ile Yevkurov'un aralarının açık olduğu bilinen bir gerçek. Hazbiyev de Yevkurov'a muhalif çıkışları ile biliniyor. Bu çıkışları sıkça tekrarlamaya başlayan Hazbiyev'in son açıklamaları iktidar kanadından 'reklam' faaliyeti olarak nitelense de Hazbiyev'in yönettiği ingusetya.ru sitesinin kurucusunun faili meçhul bir cinayete kurban gittiğini hatırlatmak gerek.

Sivil toplum kahramanları

Kafkasya'nın en küçük cumhuriyeti olmasına rağmen sivil toplumu en güçlü bölge olarak nitelendirilebilecek olan İnguşetya'da insan hakları örgütü Maşr, "Sivil Toplum Kahramanları" yarışması düzenledi.

7 farklı dalda ödüllerin verildiği etkinliğin ödül törenine, aralarında yazar İsa Kodzoyev, Novaya Gazeta muhabiri Olga Bobrova, Doş Dergisi Yazı İşleri Müdürü İsropil Şovhalov gibi isimlerin bulunduğu yazarlar, insan hakları aktivistleri ve gazeteciler katıldı. Kafkasya gibi insan hakları ihlalleriyle anılan bir bölgede bu tarz ödüllerin verilmesi toplumsal duyarlılığı artırıcı etkisi bakımından oldukça önemli.

“İnsan hakları savunucuları terör yanlısı olarak gösteriliyor”

Bu ifadeler, Memorial İnsan Hakları Merkezi yönetim kurulu üyesi Oleg Orlov’a ait. Dağıstanlı avukat Murat Magomedov’un kimliği belirsiz kişilerce dövülmesi üzerine yapılan açıklamaların bir çoğuna bu ton hakim.

Dağıstan Yüksek Mahkemesi binasının yanında dövülen ve çenesi iki yerden kırılan Magomedov, 2012 yılında gerçekleştirilen ve Nakşibendi şeyhi Said Çirkeyski ile altı kişinin ölümüyle sonuçlanan intihar saldırısıyla ilgili davada sanıklardan birini savunuyor. Memorial ile işbirliği içinde çalışan avukatın saldırıya uğradığı gün bu davanın duruşması vardı.

Memorial’den Oleg Orlov, Magomedov’un Şeyh Çirkeyski davasında yer aldığı için dövüldüğüne işaret ederken, Dağıstan’ın Rusya’da avukatlara yönelik saldırılarda başı çektiğinin de altını çiziyor. İnsan hakları alanında çalışanların devlet tarafından “terör yanlısı” olarak kodlanması ise Orlov’un da belirttiği gibi toplumun belli kesimlerine bu kişilere yönelik saldırılarda “dokunulmazlık” sahibi olacakları mesajını veriyor.

Çeçenya’da “Mobil Grup” davası

Geçtiğimiz ayların önemli gündem maddelerinden birisi olan Çeçenya’daki insan hakları koordinasyon merkezi Mobil Grup’un ofisinin yakılması olayında dava süreci Şubat ortasında başladı.

Davanın soruşturması ile emniyetin ilgilenmesi gerekirken, Mobil Grup projesine öncülük eden İşkence Karşıtı Komite’nin başkanı İgor Kalyapın savcılığa başvurarak Çeçen polisinin zanlı durumunda olduğu gerekçesiyle davanın Rusya Soruşturma Komitesine verilmesini istedi.

4 Aralık’ta Coharkale’de (Grozni) gerçekleştirilen saldırının ardından Ramzan Kadirov, Kafkasya Emirliği direnişçilerinin yakınlarının da cezalandırılacağını açıklamış, ardından direnişçilerinin ailelerine ait bir çok ev yakılmıştı. İgor Kalyapın ile sert bir ağız dalaşına giren Kadirov’un tehditlerinin ardından insan hakları koordinasyon merkezi Mobil Grup’un Coharkale’deki ofisi de ‘faili meçhul’ saldırının hedefi oldu.

Rusya’da çok tartışılan Mobil Grup davasının önümüzdeki dönemde de insan hakları aktivistleri tarafından gündemde tutulması bekleniyor.

Estemirova'nın anısına: “Çeçenya'dan Ukrayna'ya Rusya Toplumu”

2009 yılında öldürülen Çeçen insan hakları savunucusu Natalya Estemirova yaşıyaydı 28 Şubat'ta 57 yaşına basacaktı. Çeçen insan hakları savunucusu anısına anlamlı bir etkinliğe imza atan Memorial ve Novaya Gazeta çalışanları Estemirova'nın doğum gününde “Çeçenya'dan Ukrayna'ya Rusya Toplumu” konulu yuvarlak masa toplantısı düzenledi.

Rusya'da bir çok gazeteci ve siyasetçi cinayetinin aydınlatılmadığının ve soruşturmaların sistematik olarak yok hükmünde bırakıldığının vurgulandığı toplantıda, Çeçenya'da yaşanan savaşıla Ukrayna'daki çatışmalar arasındaki benzerliklerin üzerinde duruldu, Çeçenya'da savaş suçlarına, vahşi cinayetlere adı karışan Rus komutanların Ukrayna'da üst kademelerde görevlendirildikleri belirtildi.

Toplantının konuşmacılarından Sivil Dayanışma Komitesi Başkanı ve Memorial

yönetim kurulu üyesi Svetlana Gannuşkina'nın söyledikleri süreci özetler mahiyetteydi. *“İlk büyük yalan, birinci Çeçenya savaşında söylendi. İnsanlar inanmadı. Anketler yapıldığında halkın en az yüzde 60'ı savaşa karşıydı. Savaş karşıtı gösteriler yapılıyordu. Ama yalan yavaş yavaş yayılmaya başladı. İlk savaşın ardından toplum değişmeye başladı. Özgürlük ve birlik duygusu kayboldu. İkinci Çeçenya savaşında toplum kendisine sunulan yalanları yutmaya hazırды”* diyen Gannuşkina, Çeçenya-Ukrayna benzerliği üzerine ise şu ifadeleri kullandı: *“İkinci Çeçen Savaşı'nda propaganda halkı etkilemeyi başardı. Halk ilk savaşı kaybettiğimiz için gururumuzu kurtarmamız gerektiğine ikna oldu. Bana göre bu yalanlar silsilesi şu anda görmekte olduğumuz Ukrayna savaşını da hazırladı. İnsanların içine işleyen bu yalana karşı durmak artık çok zor”*.

Çeçenya

İnsan hakları ihlalleri deyince akla ilk Çeçenya'nın gelmesi normal. Savaşla dolu yılların ardından gelen despotik Kadirov rejimi bu çağrışım için yeterince malzeme veriyor. İnsan hakları ihlallerinin dışında Çeçenya'da Şubat ayına 23 Şubat Çeçen-İnguş Sürgününün "anılamaması" damga vurdu.

İsa Munayev Ukrayna'da öldürüldü

Rusya yanlısı ayrılıkçı milisler ile Ukrayna ordusu arasındaki çatışmalarda Ukrayna saflarında bir süredir İsa Munayev'e bağlı bir Çeçen birliğinin (Dudayev Taburu) de yer

aldığı ve Avrupa'da sürgünde bulunan yaklaşık 300 Çeçenden kurulan bu birliğin çatışmalarda etkili sonuçlar aldığı biliniyordu. Birliğin komutanı, Çeçen İçkerya Cumhuriyeti ordusunda da üst düzey görevlerde bulunmuş olan İsa Munayev'in Şubat ayı başında Rus yanlısı milisler ile girdiği çatışmada hayatını kaybetmesi hem Ukrayna'da hem de Çeçenler arasında yankı uyandırdı.

İsa Munayev için Ukrayna Parlamentosunda saygı duruşunda bulunuldu, İçkerya Başbakanı Ahmed Zakayev bir taziye mesajı yayınladı. İsa Munayev'in ardından Dudayev Taburu'nun faaliyetlerine devam ettiği bildiriliyor. Karşı saflardaki Çeçenler, yani Kadirov birlikleri de Ukrayna'daki çatışmalarda yer almaya devam ediyor.

Dudayev Taburu ve sürgündeki hükümetin başkanı Ahmed Zakayev'in konjonktürü

değerlendirerek Çeçen sorununu Batı'nın gündemine tekrar sokma girişimleriyle İçkerya cephesi son dönemde adından daha fazla söz ettirir oldu.

Çeçen Sorunu Lordlar Kamarasında

İngiltere ile Rusya arasında belirli bir gerginlik düzeyinde seyreden ilişkilerin, Batı ittifakı ile Rusya'nın Ukrayna üzerinden giriştiği mücadeleyle birlikte gerilim dozu arttı. Uzun zamandır İngiltere'de olmasına rağmen siyasi faaliyetleri kısıtlı olan İçkerya hükümeti, Lordlar Kamarasında bir konferansa başbakan düzeyinde katılarak varlığını hatırlatma şansı buldu.

Henry Jackson Cemiyeti'ne bağlı faaliyet gösteren Rusya Çalışmaları Merkezi'nin 5 Şubat'ta düzenlediği konferansın konusu da Çeçenya ile Ukrayna arasında benzerliklerin kurulduğu bir dönemde konjonktürel etkiyi görünür kılıyor. "Çeçenya ve Vladimir Putin'in İktidara Yükselişi" konulu konferansı Lord Frank Judd yönetti, İçkerya Başbakanı Ahmed Zakayev SSCB sonrası yaşananları ve Putin'in iktidara gelişinde Çeçenya'daki savaşın etkilerini irdeleyen, İçkerya hükümetinin faaliyetlerini de gündeme getiren bir sunum yaptı.

Önümüzdeki dönemde Batı başkentlerinde Çeçen sorununun daha fazla gündeme gelmesini bekleyebiliriz.

23 Şubat Çeçen-İnguş Sürgünü

Çeçenya'da resmi tören yok

Şubat ayı Vaynahlar, yani Çeçen ve İnguş halkları için tarihsel bir kırılma noktasına işaret ediyor. 23 Şubat 1944'de Stalin'in emriyle bir gecede tüm Çeçen ve İnguşların Orta Asya bozkırlarına sürgün edilmesinin, özellikle SSCB sonrası Çeçen politizasyonu için psikolojik etkisi yadsınamaz. Çeçen İçkerya Cumhuriyetinin ilk devlet başkanı Cohar Dudayev'in Orta Asya'dan getirterek Coharkale'ye (Grozni) ye diktirdiği mezar taşları ve Sürgün anıtı sembolik açıdan oldukça önemliydi.

Bu sembolizmin farkında Kadirov rejimi Sürgün Anıtını, taşıma bahanesi ile ortadan kaldırdı. 23 Şubat'ta resmi veya gayri resmi sürgün anması da gerçekleştirilemiyor, çünkü Çeçenya'da resmi yas günü ilan edilen 10 Mayıs dışında yas tutmak yasak. 10 Mayıs Ramzan Kadirov'un babası, Rusya yanlısı rejimin ilk lideri Ahmed Kadirov'un cenazesinin kaldırıldığı gün.

Bu dayatmanın Çeçenya’da yaşayan halk üzerindeki etkisi ise tartışmalı. Ajans Kafkas için 23 Şubat izlenimlerini yazan Mansur Vaynah’a göre halk gelip geçici gördüğü yöneticiler karşısında şimdilik sessizliğini koruyor ama sürgünü unutması mümkün değil.

İnguşetya’da anma ile kutlama bir arada

Çeçenya’da devletin gündemine girmeyen 23 Şubat Sürgünü komşu İnguşetya’da resmi düzeyde anıldı.

23 Şubat Sürgünü ile Rusya’da kutlanan Vatan Savunması gününü birleştiren Devlet Başkanı Yevkurov, anma ile kutlamayı birleştirmiş oldu.

Yeni sürgünlerin 23 Şubat’ı

Çeçenya’daki son savaşların dünyanın dört bir yanına sürüklediği Çeçenler, bir önceki neslin yaşadığı 23 Şubat 1994 sürgünü, kendileri de sürgün olarak andı.

Sürgünde bulunan siyasi figürlerin öncülüğünde planlanan anma etkinlikleri düşük katılımlarla da olsa Çeçen diasporasının yaşadığı her ülkede gerçekleştirildi.

Moskova ve Tiflis’te de anma etkinlikleri yapıldı. Moskova’da GULAG Devlet Tarih Müzesinde gerçekleştirilen etkinlikte tanıklıklara yer verildi, sürgünle alakalı film gösterimi yapıldı.

Tiflis’de Kafkasya Entegrasyon Vakfı tarafından Parlamento Kütüphanesinde gerçekleştirilen konferansa Çeçen ve İnguşlar, Gürcistan’ın Pankisi Vadisi’nde yaşayan Çeçenler (Kistler) ve Gürcüler katıldı.

Haybah Unutulmaz

Çeçen-İnguş Sürgününe ait çok anı var, ancak bunların içerisinde bir tanesi var ki, hukuki mücadelesi ile sembolleşmiş halde. Dağ köyü Haybah'ta gerçekleştirilen katliam sürgün esnasındaki katliamların en somutu olarak hafızalara kazındı. Haybah'ta yaklaşık 700 Çeçen

yaşlı, çocuk ve kadın sürgünü koordine eden Rus komutanların emriyle yakılmıştı. Bütün engellemelere rağmen bu olayla ilgili hukuki mücadele devam ettirilmeye çalışılıyor. Engelleme çabalarının en somutu Haybah katliamını anlatan “Unutmanız Emredildi” filminin Rusya’da yasaklanmış olması. Her şeye rağmen konuyu gündeme getirmek konusunda ısrarlı olanlarda birisi konu hakkındaki tek kitabın sahibi olan Salamat Gayev. Geçen yıl, sürgünün 70. yıldönümünde Coharkale’de bir konferans düzenleyen sivil toplum adamı ve siyasetçi Ruslan Kutayev ise bu cesur girişiminin bedelini cezaevinde ödüyor. Kutayev konferansın ardından, bütün benzer durumlarda olduğu gibi uyuşturucu bulundurmak suçlamasıyla gözaltına alındı ve 4 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Çerkesçe Haybah ağıtı

Çerkes sivil toplum adamı Aslan Beşto’nun Haybah Katliamı ile ilgili yaptığı açıklama Kafkasya’da acıların ortaklığını göstermesi bakımından kayda geçmesi gereken bir anekdot. Çerkes folkloru içerisinde Çeçen köyü Haybah’da gerçekleştirilen katliamla

ilgili bir ağıt bulunduğunu açıklayan Beşto'ya göre, siyasi baskıların insanları oradan oraya sürüklediği Sovyetler döneminde Çeçenya'da küçük bir Çerkes topluluğu da yaşıyordu. Çerkesçe Haybah ağıtının sözlerini de sosyal medya hesabından paylaşan Beşto, "Bu insanlık dışı vahşetin kurbanı olan bütün halklar için duyduğum üzüntüyü ifade etmek istiyorum" dedi.

Noviye Aldı'yı kim hatırlıyor?

5 Şubat 2000'de Çeçenya'nın Noviye Aldı kasabasında en az 56 kişi Petersburg OMON (Özel Tim) birliklerinin katıldığı operasyonda katledildi. Evlerin çoğu yağmalandı ve yakıldı. Bugün bir çok kimsenin adını bile hatırlamadığı katliamı Petersburglu aktivistlerin unutmaya niyeti yok. Her yıl gerçekleştirdikleri anma ile bu günü unutmayan aktivistler ve Yobloko Partisi destekçileri bu yıl ki anmanın ardından olayın soruşturulması için resmi başvuruda bulundular.

Eylemciler Petersburg ile Noviye Aldı arasında bir empati köprüsü kurulmasını hedefliyor ve olayın soruşturulup katillerin yargılanmasını talep ediyorlar. Bu etkinlikler Rusya'nın bir çok bölgesinde iktidarın Çeçenya ve Kafkasya politikalarından rahatsız olan Rusların varlığına işaret ediyor.

Kadirov sözünü tutarken

Rusya yanlısı Çeçen lider Kadirov'un geçtiğimiz aylarda gündeme getirdiği kolektif sorumluluk konusu yasalaşarak uygulanıyor. Direnişçi yakınlarının evlerinin yakılması ve ailelerinin cezalandırılması gerektiğini savunan Kadirov, çıkardığı ilginç yasalarla ülkeyi bir muhaberat devletine çevirmiş durumda. Yeni çıkan yasa ile birlikte direnişe katılmış olanların köylerindeki muhtardan başlayarak, polis ve devlet memurları da sorumluluktan paylarını alacak.

Köy muhtarı ve diğer memurların direnişe katılanları bulmak ve yönetime ihbar

etmekle yükümlü oldukları yeni düzenlemede memurlar mesai saatleri dışında istihbarat toplamakla sorumlu olacaklar.

Ülke nüfusunun neredeyse dörtte birinin (yaklaşık 260.000 kişi) memur olduğu düşünüldüğünde olayın boyutlarını hissetmek zor olmuyor.

Yasa çıkmadan önce ailelerin cezalandırılması konusunda Kalyapın'ın şikayetini değerlendiren Rusya Başsavcılığı'nın "Kadirov'un açıklamalarında suç unsuru yok" açıklaması Kadirov'un uygulamaları konusundaki özgürlüğünü gösteriyor.

Çeçenya'da IŞİD sembolleri sokakları süslüyor

Çeçenya'da bir süredir sokaklarda görülmeye başlanan IŞİD sembollerini değerlendiren uzmanlar, bunun bölgede IŞİD sempatizanları olduğunu göstermekten ziyade yönetime karşı duyulan nefreti ifade ettiğini savunuyor. Bu sembollerden bir kaç Kadirov'un kendi köyünde de görüldü.

Forbes dergisi muhabiri Orhan Cemal, "Bu yeni bir olay değil, beş yıl önce Mahaçkale duvarları bu tür cihat çağrılarıyla doluydu. Bu protestonun sahibi direnişçiler değil. Onların sırf bu yazıları yazmak için hayatlarını riske atıp sığınaklarından çıkacakları düşünülebilir mi? Bu eylemler genellikle lise öğrencilerinin işi. Şiddet gençler arasında protesto ruhunu

tetikliyor. Duvar yazıları her zaman olduğu gibi yönetimi kızdırmaya yönelik" derken Rusya Sivil Dayanışma Komitesi Başkanı Svetlana Gannuşkina, Çeçenya sokaklarını süsleyen sembolleri "Gerginlik artıyor. Tepkinin ne şekilde ifade edildiği ayrı bir konu. Protestosunu bu şekilde ifade edenlerin hangi güçleri temsil ettiğini söylemek zor. Gençlere demokratik bir ülke sunamadık, onlar da radikal İslam'a yöneliyorlar" şeklinde değerlendiriyor.

Sakallı Avı

Dindar gençlerin Kafkasya’da gördüğü baskılara sayısız örnek sunmak mümkün. Bunların en gözle görünür olanı Çeçenya’daki “sakallı avı”. Coharkale’de güvenlik organlarının 3 sakallı genci bilinmeyen bir yere götürmeleri olay esnasında halkın tepkisini çekmiş olsa da etkili olamadı.

Üstelik “sakallı avı” olarak ifade edilen uygulamalar bölge için sistematik bir uygulama halini almış durumda. İsmi açıklamayan yerel bir sivil toplum örgütü yöneticisi, “Benzer durum tam bir yıl önce de oldu. Ramzan’ın öfkeli konuşmasının ardından polisler ‘şeytan avına’ başladı. Bıyiksız ve sakallı olan ya da pantolonlarının paçası kısa olan, yani potansiyel radikal herkesi alıp götürüyorlar” diyor. Çeçen sivil toplum adamının ifadeleri, yasaların Kadirov’un ağzından çıkan bir söz karşısında ne kadar aciz durumda kaldığını ortaya koyuyor.

Lirika: Bir nevi Bonzai

Çeçenya’da ve Kafkasya’ya genelinde en ürkütücü sosyal problemlerden biri Lirika ve benzeri maddelerin kullanımı. Lirika aslında eczanelerde çok ucuza temin edilebilen bir ilaç, ancak yüksek dozda kullanıldığında Türkiye’de gündemde olan Bonzai’nin yol açtığına benzer etkileri oluyor. Son dönemde güvenlik organlarının gündemine girmesinin sebebi ise gençlerin hayatını ve sağlığını tehdit etmesi değil, rant. Daha önce uyuşturucu satımından ve dolaşımından rant sağlayan güvenlik organları yasal olarak satılan ve hızla yayılan Lirika’dan bu rantı sağlayamıyor.

Sivil toplumun da gündemine girmeye başlayan Lirika için Karaçay Çerkes’te de bir yuvarlak masa toplantısı yapılarak konu ele alındı. Önümüzdeki dönemde etkileri

daha da görünür olacak Lirika'nın uzun bir süre gündemde kalacağı tahmin ediliyor.

İnguşetya

İnguşetya Devlet Başkanı Yunusbek Yevkurov ile görüşen Rusya Liberal Demokrat Parti Başkanı Vladimir Jirinovski'nin sözleri İnguşetya gündemini uzun süre meşgul etti.

“Kafkasyalılardan özür dilerim”

Aykırı ve nefret söylemi içeren sözleriyle Rusya gündeminde daima kendisine yer bulan Jirinovski daha önce birçok kez Kafkasyalılar hakkında aşağılayıcı ifadeler kullanmıştı. Bu çıkışları artık şaşırtmayan Jirinovski, bu defa tam aksi yönde sarf ettiği sözlerle şaşırttı. Yevkurov ile görüşmesinde “Daha önceki sözlerim maksadını aştıysa

özür dilerim” diyen Jirinovski, Kafkasyalılara methiyeler düzmeyi de ihmal etmedi.

İnguşetya'nın önde gelen sivil toplum örgütlerinden Mehk-Khel, Jirinovski-Yevkurov görüşmesini “hainlerin buluşması” olarak niteledi. Konuyla ilgili bir

bildiri yayınlayan örgüt, Jirinovski'nin sözlerini seçim yatırımı olarak değerlendirdi, Yevkurov'u da buna alet olmakla suçladı.

Güçlü İnguş sivil toplumu

İnguşetya'nın önde gelen sivil toplum örgütlerinden Maşr yıllık faaliyet raporunu Şubat ayı başında yayınladı. 2014 yılı içerisinde gerçekleştirilen faaliyetlerin anlatıldığı raporda ücretsiz hukuki hizmet vermekten, insan hakları eğitime kadar önemli başlıklar var. Norveç Helsinki Komitesi'nden 150 bin dolar fon alan örgüt bu paranın

tamamını insan hakları alanındaki faaliyetleri için kullanıyor.

İnguşetya Kafkasya'nın ve Rusya'nın en küçük bölgesi olmasına rağmen sivil toplumun ve siyasetin oldukça renkli olduğu bir bölge. Böyle olunca sivil toplum adamlarına yönelik tehditler ve saldırılar da ülke gündeminden eksik olmuyor.

Hazbiyev'in yaşadıkları bunun en basit örneği. Devlet başkanı Yunusbek Yevkurov ile girdiği siyasi mücadeleden dolayı çeşitli baskılara maruz kaldığını her fırsatta dillendiren Hazbiyev'in evi Şubat ayı içerisinde kurşunlandı.

Yine ay içerisinde İnguş milletvekili Yahya Belharoyev'in evinde yapılan aramada silah bulunduğu iddia edildi. Belharoyev ise iddiaları reddediyor.

Olayı, soruşturmanın içeriğinden bağımsız olarak değerlendirdiğimizde uygulamanın şekli ciddi olarak ele alınmayı gerektiriyor. Soruşturmaya Moskova FSB çalışanlarının da dahil olması rahatsızlık doğuruyor. Benzer uygulamalar daha önceki yıllarda Kabardey Balkar ve Dağıstan'da gerçekleştirilmiş ve ciddi tepkilere yol açmıştı.

Dağıstan

Kuzey Kafkasya'nın en yoğun nüfusa sahip bölgesi Dağıstan yolsuzluk iddiaları, istifalar ve faili meçhul tartışmaları ile çalkalanıyor.

Dağıstan Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından açıklanan 2014 verilerine göre cumhuriyette 425 yolsuzluk suçu açığa çıkarıldı. Bu soruşturmaların ardından bir çok devlet yetkilisi ve belediye başkanı suçlu bulundu. Bir çok olay ise halen mahkeme aşamasında. 2010-2013 yılları arasındaki kamu zararı 850 milyon ruble idi ve bu paranın çoğu memurların zimmetine geçmişti. 2014 rakamı ise şimdilik net olarak bilinmiyor.

Yine Derbent

Son dönemde yolsuzluk iddialarıyla en çok gündeme gelen şehir ise Derbent. Şubat ortasında Derbent Belediye Başkanı hakkında mülkiyeti federal yönetime ait olan araziye kanunsuz şekilde belediye mülkiyetine geçirmekten açılan dava son

dönemin gözde tartışma alanı Derbent'i bir kez daha gündeme taşıdı. Savcılık bu işlem sonucunda devletin 36 milyon ruble zarara uğratıldığını iddia ederken bir çok kesim soruşturmanın siyasi sebeplerle gerçekleştirildiği kanaatinde.

Dağıstan parlamentosu Rusya Vatanseverleri partisi grup başkanı Eduard Hidirov'un

iddiası şöyle: “Derbent’te, Yaraliyev’i devlet başkanı ile karşı karşıya getirerek görevinden aldirmek isteyen yerel muhalifler var. Yaraliyev kendi fikirleri olan, Dağıstan’ın güney bölgesinde büyük saygınlığı olan bir isim. İş yerleri kuruyor, kaynak çekiyor, şehirde düzen sağlıyor ve böylelikle farklı klanların çıkarlarını zedeliyor. Devlet başkanının Yaraliyev’in arkasında olacağını düşünüyorum”.

Bu tartışmalar sürerken Derbent şehir meclisi başkanı Mavsum Ragimov’un istifa etmesi Derbent’te suların daha uzun süre durulmayacağını gösteriyor.

Resmi makamlardaki yolsuzluklar ve çürümüşlük toplumun devlete güvenini azaltırken faili meçhuller konusunda devletin takındığı tutum da sivil toplumun tepkisini çekiyor

Gazeteci cinayetleri

Dağıstan Devlet Başkanı Ramazan Abdulatipov’un ülkede işlenen gazeteci cinayetlerinin tamamının ortaya çıkarıldığını iddia etmesi üzerine, ünlü gazeteci Orhan Cemal’in devlet başkanının sözlerini “anlama” çabası olayın iç yüzünü gözler önüne seriyor.

Kavpolit’e yazdığı yazıda, son 10 yılda Dağıstan’da işlenen 12 gazeteci cinayetini listeleyen Cemal, Abdulatipov’un iddiasını detaylı ve somut verilerle çürütüyor.

Bu kadar açık olaylar üzerinden yapılan manipölasyon çabasının internetin hayatın içerisine bu kadar girdiği bir dönemde tutması mümkün değil. Bu olay da Kafkasya’daki yöneticilerin toplumu anlamak yerine, kandırmayı tercih edişinin acı bir örneği oldu.

Abhazya

Abhazya-Rusya sınırını kaldırmak

Abhazya ile Rusya arasında imzalanan anlaşma gündemdeki yerini korumaya devam ediyor. Rusya Devlet Başkanı Yardımcısı Viladislav Surkov'un, Abhazya Devlet Başkanı Hacimba ile görüşmesinde sarf ettiği sözler anlaşma üzerindeki tartışmaları yeniden alevlendirmişe benziyor.

Hacimba ile Sohum'da bir araya gelen Surkov, görüşmenin ardından basın mensuplarına verdiği demeçte, Abhazya-Rusya sınırında oluşan kuyrukların ciddi bir problem olduğunu ve bunun kesinlikle çözülmesi

gerektiğini belirtti. Çözüm için Surkov'un getirdiği öneri ise “eninde sonunda kalkacak olan sınırı en kısa sürede kaldırmak” şeklinde oldu. “Aramızda sınır olmamalı” diyen Surkov, yeni imzalanan işbirliği ve stratejik ortaklık anlaşmasının bu imkanı sağladığını da sözlerine ekledi.

Bu açıklamaların ardından hem Abhazya'da hem de diasporada kısıklı sesli eleştiriler duyuldu. Türkiye'de bulunan Abhazya Komitesi Surkov'un sözlerini diplomatik nezaket sınırlarının aşılması olarak değerlendirirken, Abhazyalı yetkililere göre Surkov sadece sınırdaki kuyruğun azaltılması için işlemlerin kolaylaştırılmasını önerdi.

Rusya'dan alınan destek?

Rusya ile ilişkiler tartışılmaya devam ederken Hacimba ekonomik konular üzerine eğilmeye başladı. Rusya'da oluşan ekonomik krize rağmen Rusya'nın Abhazya'ya hibelerinde kesinti olmayacağını açıklayan Hacimba maaş zammı müjdesi verdi.

Surkov ile yaptığı görüşmenin ardından gazetecilerle görüşen Devlet Başkanı *“Abhazya’nın Rusya’nın vaat ettiği tüm maddi imkanları alamayacağını söyleyenlerin şaşırtmak istiyorum. Hem emeklilerin, hem de çalışanların maaşları arttırılacak”* dedi.

Batı ile arasında oluşan gerginlik ve ekonomik yaptırımlar Rusya’yı sarsmış olmasına rağmen şu aşamada Abhazya’ya verilen destek önemli görülmeyebilir, ancak ekonomik yaptırımlar devam eder ve Rusya ekonomisi daha ciddi problemlerle karşılaşursa Moskova’da Abhazya’ya yapılan yardımların tartışma konusu olacağını söyleyebiliriz.

Batı, Abhazya Rusya, Güney Osetya – Rusya Anlaşmalarını tanımıyor

Rusya ile Abhazya ve Güney Osetya arasında imzalanan anlaşmalara Batı bloğunu temsilen tepki NATO’dan geldi. NATO Genel Sekreteri’nin Güney Kafkasya ve Orta Asya Özel Temsilcisi James Appathurai yaptığı açıklamada anlaşmaları tanımadıklarını açıkça ifade ederek belgelerin imzalanmasına engel olamadıklarını da itiraf etti. Temsilci açıklamasında ayrıca Rusya’nın Abhazya ve Güney Osetya’yı tanıma kararını da tanımadıklarını belirtti ve Gürcistana siyasi ve diplomatik desteklerinin artacağını bilgisini verdi.

NATO’nun klasik tutumu olarak geçirilebilecek bir açıklama olan konjenktürel gelişmeler ışığında daha net bir yere oturuyor. Ukrayna üzerinden gelişen Rusya-Batı ilişkilerindeki gerginliğin uzun sürmesi halinde Güney Kafkasya’ya farklı süreçlerin yaşanabileceğinin sinyali olarak da okunabilir tarzda bir açıklama Appathurai’nin yaptığı.

“Rusya Gürcistan’ı cezalandırıyor”

Sürecin bu şekilde evrilmesi için çaba harcayan en azından süreçten kendisine yönelik Batı desteğini artırarak çıkmak isteyen ülke ise Gürcistan.

Rusya’nın Abhazya ve Güney Osetya ile imzaladığı anlaşmalar hakkında ABD’de katıldığı panelde konuşan Gürcistan Dışişleri Bakanı Tamar Beruçaşvili, Avrupa ile entegrasyonun Gürcistan demokrasisi için vazgeçilmez olduğunu belirterek, “Gürcistan’ın işgal altındaki bölgeleri” olarak bahsettiği Abhazya ve Güney Osetya Cumhuriyetleri ile anlaşmalar imzalayan Rusya’nın kendilerini cezalandırdığını iddia etti. Bakana göre cezalandırılmalarının sebebi Avrupa-Atlantik hattını tercih etmiş olmaları.

Gürcü bakanın dediklerinde kendileri açısından haklılık payı olsa da Abhazya ve Osetya ile saldırmazlık anlaşması imzalamaktan dahi çekinen Gürcistan’ın bölge halkı üzerinde etki ve güven sağlaması oldukça zor. Gürcistan bu anlamda Abhazya ve Güney Osetya halklarına güven vermezken Rusya, iki ülkenin halkları nezdinde sempati kazanmaya çalışıyor

Abhazya’dan diplomatik atak: Çirikba Türkiye’de

Abhazya adına son yıllarda gerçekleştirilen Türkiye ziyaretleri arasında en üst düzey ziyaret Şubat ayı içerisinde gerçekleştirildi. Abhazya Dışişleri Bakanı Vyacheslav Çirikba’nın 10-15 Şubat tarihleri arasında gerçekleştirdiği ziyarette iş adamları ile yaptığı görüşmeler özellikle sağlık ve inşaat

sektörlerinin Abhazya’ya ilgisini artıracak gibi duruyor.

Asıl önemli ziyaret ise Ak Parti Genel Merkezi’nde Ak Parti Dış İlişkilerden Sorumlu

Genel Başkan Yardımcısı Yasin Aktay ile gerçekleştirilen ve siyasi mesaj da içeren ziyaret oldu. Türkiye ile Abhazya arasında ekonomik ve insani ilişkilerin geliştirilme potansiyelinin değerlendirildiği görüşmede Abhazya tarafı Türkiye'ye taleplerini iletirken Yasin Aktay'ın ortaya attığı Tayvan Modeli'nin önümüzdeki dönemde tartışılması beklenebilir. Ankara'nın tanımamasına rağmen ticari temsilcilik açmasına müsaade ettiği Tayvan ile Türkiye arasında ticari ilişkiler bu temsilcilik üzerinden sağlanıyor. Tayvan ile siyasi bir sorun oluşturmaya da Abhazya gibi Türkiye'nin yakın bölgesinde bulunan bir ülkenin ticari temsilcilik açmasının siyasi sonuçları da olacaktır. Süreç iyi yönetildiği takdirde uzun vadede ticari ilişkilerin gelişmesinin Abhaz-Kafkas diasporasının da sürece müdahil olması ile siyasi ilişkiye evrilmesi söz konusu olabilir. Tabi bu durumun Gürcistan'ı rahatsız etmemesi mümkün değil.

Türkiye'ye Nota

Çirkba'nın Türkiye ziyareti, özellikle de Ak Parti Genel Merkezi'nde Yasin Aktay ile görüşmesi Gürcistan'da ciddi rahatsızlığa sebep oldu. Türkiye'nin Tiflis Büyükelçisinden açıklama isteyen Gürcistan Dışişleri Bakanlığı, ziyaretin enformel formatta gerçekleştiği ve Türkiye'nin Gürcistan'ın toprak bütünlüğünü tanıma ve Abhazya'yı tanımama politikasında bir değişiklik olmadığı şeklinde cevap aldı.

Gürcistan Dışişleri Bakan Yardımcısı Gigi Gigiadze ise Türk meslektaşları ile yapılacak görüşmelerde konuyu gündeme getireceklerini ve Abhazya'nın Türkiye'ye yapacağı ziyaretlerin ciddi sonuçları olacağını ifade etti.

Diplomatik Başarı

Gürcistan'ın Türkiye'yi bu şekilde tehdit edebiliyor olması üzerine düşünmekte fayda var. Ayrıca Türkiye'nin her seferinde geri adım atıyor görüntüsü vermesinin Kafkas diasporası içerisinde ciddi rahatsızlıklara sebep olduğunu da not etmek gerek.

Gürcistan'ın tepkisi de dahil olmak üzere bütün olumsuzlar göz önünde bulundurulduğunda Çirikba'nın ziyaretinin Abhazya açısından faydalı olduğunu söyleyebiliriz. Bu ziyaretin gerçekleşmesinde ise esas takdir edilmesi gereken Abhazya'nın Türkiye Temsilciliğine yeni atanan İnar Gitsba ve genç ekibi. Yeni atanmalarına rağmen hem Kafkas diaspora kurumları ile kurdukları ilişkiler hem de Türkiye ile temas kurma çabalarında başarılı oldukları söylenebilir.

Türkiye-Rusya ilişkilerinin olumlu yönde seyretmesi önümüzdeki dönemde Abhazya'nın Türkiye temaslarının hızlanmasına zemin yaratabilir. Tanıma gibi Türkiye açısından 'aşırı' hamlelerin gündeme gelmesi için henüz erken olsa da Tayvan modeli gibi önerilerin gündemde olması muhtemel. Bu süreçlere diasporanın sağlıklı şekilde müdahil olabilmesi süreci hızlandırıcı etki yapacaktır.

Karaçay-Balkarya

Karaçay-Malkarca Kuran Meali

Karaçay-Malkarlar arasında dil, kimlik, kültür konularına hassasiyetin son yıllarda arttığı gözlemleniyor. Moskova dahil Karaçay-Malkarların yoğun olarak bulunduğu her yerde şubesi bulunan Elbrusoid Vakfı, dil ve kültürünün gelişimi için uzun zamandır ses getiren faaliyetlerde bulunuyor. Bunların sonuncusu da Karaçay-Malkar dilinde Kuran Meali hazırlayan İmam Ebu Yusuf Ebzeyev'in çalışmasını sesli versiyonunun hazırlanması oldu.

Daha önce küçük dini eserleri Karaçayca'ya çeviren İmam Ebzeyev, etrafındakilerin de teşviki ile anadilinde Kuran meali hazırladı. Elbrusoid Vakfı tarafından seslendirilen meal, internet

üzerinden de dinlenebiliyor ve indirilebiliyor. Türkiye’de yaşayan Karaçay-Malkar diasporasının büyük çoğunluğunun anadillerini konuşabildiklerini dikkate aldığımızda bu çalışmanın diasporaya da hizmet ettiğini söyleyebiliriz.

Okuyan Şehir

Elbrusoid Vakfı Anadil Günü’nde yaptığı etkinlik ile de anadil kullanımı konusunda farkındalık yaratmayı hedefledi. Bu güne has olarak düzenlediği etkinliklerden birisi olan “yaşayan şehir” projesi için Karaçayevsk, Çerkesk, Moskova, Stavropol, ve Nalçik’te sokağa çıkan gençler, vatandaşlardan ellerindeki kitaplardan Karaçay-Malkarca şiirleri okumasını istedi. Etkinlik gençler tarafından kaydedilerek sosyal medya hesaplarından dolaşıma sokuldu.

Bu etkinlik, proje sahiplerinin hedeflediği gibi farkındalık oluşturmak açısından başarılı bir çalışma olmanın yanı sıra, gençlerin desteklendiği takdirde Kafkasya’da, çağın imkanlarını da kullanarak etkili sivil eylemler yapabileceklerinin bir örneği oldu.

İktidar ve Toprak

Karaçay-Çerkes ve Kabardey-Balkar Cumhuriyetleri söz konusu olduğunda, halklar arasında çatışma potansiyeli taşıyan ve genelde kaşındığında gündeme gelen toprak meselesi uzun zamandır tartışılmıyordu. Genelde milliyetçi reflekslerle gün yüzüne çıkarılan ve Sovyetlerden kalma tarihsel sorunlar ile yoğrulmuş bu sorun belki de ilk kez farklı bir pencereden ele alındı.

Denis Sokolov’un makalesinde etraflıca ele alınan sorunun, farklı bir perspektiften bakıldığında toprak değil iktidar meselesi olduğu görünüyor. Toprak meselesinin Kuzey Kafkasya’daki anlaşmazlıkların temelini oluşturduğunu teslim eden yazar, asıl sorunun ise iktidar ilişkilerinde gizli olduğunu belirtiyor. Tarihsel süreç içerisinde

toprak ve iktidar sorununun irdelendiği makalede yazar, 1990'ların başında Kabarđey aydınların Abhazya'daki savaştan döndüklerinde mafyatik rejim ilişkileri içerisine girmeyi reddettikleri için yönetimden uzaklaştıkları tespitini yapıyor. Aynı dönemde Balkar aydınlarında bölündüğünü anlatan yazara göre toprak ve iktidar meselesi aydınların inisiyatifi ile zlebilecekken yönetimde bulunan mafyatik rant odakları tarafından arasallaştırıldı.

Günümüzde ise toprak sorunu, her kritik aşamada kaşınmaya müsait halde tutuluyor. Ayrıca sistemin modernizasyonu adı altında yeni şekiller ile karşımızda duruyor. "Modernizasyon değil, devrim" gibi sarsıcı ifadeler kullanan yazara göre sistemin modernizasyonu ile elde edilecek bir şey yok ve tek yok devrim, yani sistemin yeniden inşası.

Çerkesya

Rusça sınavını geçen ilk Çerkes RF vatandaşı oldu

Anavatanına dönüş yapıp Rusya vatandaşı olmak isteyenlerin önüne çıkartılan Rusça bilme engeli ilk kez aşıldı. 2009 yılında ailesi ile birlikte Maykop'a yerleşen Çemşo Gupse, kanuni düzenleme ile anavatanına dönmek isteyenlerin önüne konulan bu yeni engeli aşan ilk Çerkes oldu, Rusça sınavını geçti ve RF vatandaşlığına hak kazandı.

Kafkasyalı aktivistlerin önemli bir bölümü, Rusça bilme şartının anayasaya aykırı olduğunu, resmi dil statüsündeki Çerkesçeyi bilmenin hukuken RF vatandaşı olmak için yeterli olduğunu kaydediyor.

Suriyeli Çerkesler köylere

Federal Göç Servisi Adıgey Şubesi'nin açıklamalarına göre şu ana kadar Adıgey Cumhuriyeti'ne Suriye'den 1109 Çerkes geldi. Bunların 603'ü geçici ikamet belgesi, 421'i sürekli ikamet belgesi, 22'si RF vatandaşlığı aldı. 63 tanesi ise geçici sığınma hakkına sahip.

Komitenin verdiği bir diğer bilgi ise Suriye'den gelenlerin çoğunun Maykop'ta yaşadığı yönünde. Ancak komite mültecileri köylere yönlendirme taraftarı. Tahtamukay bölgesi ve Mafehable'de iskan edilenlere ev inşaatı için arsa verilmiş durumda. Bunun dışında da köylerde kalmak isteyenlere çeşitli teşvikler var.

Komite yetkililerinin bildirdiğine göre Suriye'den gelenler Adıgey'de köy yaşamına daha kolay adapte oluyorlar.

Suriye'den anavatanlarına dönen Çerkeslerin hayata tutunmaları ve Kafkasya'ya entegre olmaları son derece önemli. Fakat, devletin kanunlar çerçevesinde anavatanına dönenlere göstermesi gereken kolaylıkları göstermediği şartlarda işleri gerçekten zor. Suriyeli Çerkeslerin tek destekçisi yardımsever vatandaşlar.

Kriz Kafkasya'ya yansıyor

Rusya ekonomisinin içinde bulunduğu sarsıntıdan etkilenen bölgelerin başında Kafkasya geliyor. Kabardey-Balkar Cumhuriyeti Devlet Başkanı Yuri Kokov Şubat ayı içerisinde bürokratlara bütçede kesintiye gidilmesi ve gereksiz seyahatler, teknolojik ekipman, taşıt ve mobilya alımı vs. konularında kısıntıya gidilmesi talimatı verdi. Önümüzdeki dönemde krizin daha fazla hissedilir olacağı tahmin ediliyor. Bütçe masraflarının kısılmasına yönelik tedbirler kapsamında devlet memurlarının sayısının azaltılması seçeneği Karaçay-Çerkes'te devreye girdi bile. Kafkasya'nın diğer bölgelerinde de bu seçeneğin sinyalleri verildi.

“Boyun Eğmeyenler”

Çerkesya'da Şubat ayı kültürel faaliyetler açısından yoğun geçti. Karaçay-Çerkes'li yazar Adzın Muhammed Kafkas Rus Savaşlarını konu edindiği ikinci romanı Boyun Eğmeyenler'i yayınladı. Çerkes yazarın ilk romanı Üzüntümün Kıyılarında 2010 yılında yayınlanmıştı.

Çarlık Rusya'sında Rus Generallerin Çerkeslere yaklaşımlarının ve Rus kolonizasyonunun etkilerinin incelendiği kitap Çerkes Soykırımının gündemden düşmeyeceğin de bir işareti.

“Modern Zamanlar Efsanesi”

Genç Çerkes sanatçıların, geleneksel Çerkes kültürünün dönüşüm sürecini yansıttıkları çalışmalarını bir araya getiren “Modern Zamanlar Efsanesi” adlı sergi Adıgey Cumhuriyetinin başkenti Maykop’ta sanatseverlerin beğenisine sunuldu. Sergi ilk kez geçen yıl Moskova’da düzenlenmiş ve büyük beğeni toplamıştı.

Yine Maykop’ta düzenlenen bir başka sergide de Adıgey ve Kabardey-Balkar’ın önemli ressamlarına ait yaklaşık 80 eser bir araya geldi.

Kabardey Balkar İşletme Enstitüsü

Kabardey Balkar’da faaliyet gösteren İşletme Enstitüsü’nün kapatılmasının yankıları sürüyor. Ülkedeki tek özel yüksek öğretim kurumu olan İşletme Enstitüsü’nün kanuna aykırı şekilde kapatıldığını düşünenlerin sayısı her geçen gün artıyor. Daha önce denetlenen

enstitünün kapatılmasına karşı çıkanların Nalçik’te yaptıkları toplantıdan sonra yayınladıkları bildiri tepkinin sebebini de özetliyor. Söz konusu bildiride şu ifadeler yer veriliyor: “Bizler inanıyoruz ki, denetleme sipariş üzerine yapıldı. Denetlemeyi yapanların, enstitünün faaliyetlerinin lisanslarına uygun olup olmadığını tespit etme gibi bir amacı yoktu. Kabardey-Balkar İşletme Enstitüsü’nün korunması için elimizden gelen bütün gayreti göstereceğiz”. Dilbilimci Madina Hakuşeva da “Modern Engizisyon ateşleri Kafkasya’yı yakacak” başlıklı bir makale yazarak enstitünün kapatılmasına tepki gösterdi. Hakuşeva, İşletme Enstitüsü’nün ekonomik olarak bağımsız olduğunu ve devletten destek almadığını belirtiyor. Kapatılma sebebini bu

bağımsızlık olduğunu vurgulayan Hakuşeva'nın dikkat çektiği diğer bir sorun ise eğitim almak için Kafkasya dışına çıkacak gücü olmayan gençlerin bu tarz eğitim kurumlarının da kapanması halinde içine kapanık, lümpen ve asosyal bir nesil haline gelmeye mahkum olması.

Suriye'de öldürülen Kabardey-Balkar'lılar

FSB'nin 9 Kabardey-Balkar vatandaşının Suriye'de öldürüldüğünü açıklaması Kafkasya'dan Suriye'ye savaşmak için giden gençlerin varlığı konusunu tekrar görünür kıldı.

10 Şubat'taki parlamento oturumunda açıklanan rakamlar öldürülen 9 kişiyle de sınırlı değil. FSB temsilcisinin açıkladığına göre şimdiye kadar 80 Kabardey-Balkar vatandaşı Suriye'deki savaşa katıldı. Bunlardan 28'i hakkında dava açılmış durumda.

Diaspora

Carnegie Hall’da bir erkes: Tambi Cimuk

Müzik dehası olduğu tesadüfen fark edilen genç erkes sanatçı Tambi Cimuk’un dünyanın en ünlü konser salonlarından biri olan New York’taki Carnegie Hall’de Şubat başında verdiği konser diaspora için sevinç kaynağı oldu.

New Jersey’de gerçekleştirilen yarışmaya kayıt göndererek katılan Cimuk’un burada birinci olması zerine Carnegie Hall’da konser vermesi ve otoriteler tarafından beğeniyle izlenmesi Tambi’nin kariyer basamaklarını hızla çıktığının göstergesi.

Suriye’deki savaştan kaçarak Türkiye’ye gelen Cimuk burada Türkiyeli Çerkesler tarafından misafir edilip Bursa’ya ailesiyle birlikte yerleştirilmişti. Kafkas gecelerinde çaldığı akordeon ile Çerkeslerin beğenisini toplayan genç sanatçının dehasını ise

Bursa'daki müzik okulu keşfetmişti. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verilen Tambi Cimuk başarılarıyla tüm Türkiye'yi gururlandırmaya devam edecek gibi görünüyor.

Tam 20 Yıl oldu: "Tanıkların Gözünden Çeçenya Savaşı"

Rus-een Savaşı'nın başlamasının 20. yılı olması münasebetiyle Kafkas Vakfı "Tanıkların Gözünden Çeçenya Savaşı" konulu bir panel düzenledi. Moderatörlüğünü yazar, avukat Hulusi stn'n gerçekleştirdiği panelin diğer katılımcıları sosyolog Alev Erkilet, Mehdi Nüzhet etinbaş ve gazeteci Cenk Başlamış idi.

Kafkas Vakfı konferans salonunda gerçekleştiren panelde Alev Erkilet, eenya'daki savaşı, dünyadaki İslami hareketler konusunu incelediği dönemde araştırdığını

aktararak sürecin başından beri İslami bir hareket olduğuna ve bunun tarihi referanslarına atıfta bulundu.

Mehdi Nüzhet Çetinbaş, Kafkas Çeçen Komitesi'nin kuruluşuna ve faaliyetlerine değindiği sunumunda Çeçen sığınmacıların halen sorunlarının çözülemediğini üzerine basarak vurguladı.

İlk Çeçen savaşından Milliyet Gazetesi Moskova muhabiri olan Cenk Başlamış Çeçenya'ya gidişlerinde yaşadığı olaylardan bazı anekdotları aktararak savaşın seyrine dair sorular sordu. Ve Çeçen terörist imgesinin nasıl oluştuğunun irdelenmesi gerektiğini belirtti.

Hulusi Üstün'ünde kendi tecrübelerinden yola çıkarak aktardığı bilgiler Türkiye'deki faaliyetlere eleştirel bakmanın faydalarına odaklandı.

Gecenin geç saatlerine kadar soru cevap kısmı ile devam eden panele geniş bir katılımcı kitlesinin katılması konunun hala sıcak olduğunun göstergesi. Bu tarz etkinliklerin yıl içerisinde eleştirel bir perspektiften gerçekleştirilmesinin yeni süreçlere katkısı yadsınamaz.

Seçime katılan Çerkesler

Haziran ayından gerçekleştirilecek genel seçimler Türkiye gündeminde aylar öncesinden tartışılmaya başlanırken Çerkesler seçimi bu sefer farklı bir şekilde karşılıyor. Daha önceki seçimlerde çeşitli partilerden aday olan Çerkeslere verilecek desteği tartışan diaspora bu seçimlerde bağımsız Çerkes adayları konuşuyor.

Kısa bir süre önce kurulan ve kurucularının çoğu Çerkeslerden oluşan Çoğulcu Demokrasi Partisi'nin (ÇDP) seçimlere bağımsız adaylarla gireceğini açıklaması, diasporada seçim tartışmalarını alevlendirdi. ÇDP'ye politik olarak başından beri

mesafeli olan Kaffed ve farklı çevreler alternatif arayışlarını hızlandırdı.

ÇDP'nin adayları

İstanbul'da 3 farklı bölgeden birer bağımsız aday açıklayan ÇDP, İstanbul'da, kurucularından Günseli Şurdum Avcı, Ali İhsan Aksamaz ve Genel Başkanı Kenan Kaplan ile yarışacak.

İstanbul dışında da genelde Çerkeslerin yoğun yaşadığı şehirlerden adaylar gösteren Çoğulcu Demokrasi Partisi'nin milletvekili seçtirebileceğini söylemek zor. Milletvekili çıkaramasa dahi diaspora seçim tartışmalarında gündemi belirliyorlar.

Ankara'dan Faruk Aslandok, Eskişehir'den Timur Şahan, Kayseri'den Emine Aslandok Sezgin, Bursa'dan Aydın İlhan, Maraş'tan İshak Akbay, Düzce'den Ayşe Pişkin ve Samsun'dan Sami Sezgin'i aday gösteren ÇDP'nin özellikle bölgelerde alacağı oy oranının, Çerkeslerin bölgesel siyasete etkileri göstermesi açısından önemli bir veri sağlayacağını da bir gerçek.

Çoğulcu Demokrasi Partisi her şartta oldukça cesur bir adım atmış gözüküyor. Seçim sonrası faaliyetlerini sürdürmesi ve hitap ettiği kitle ile ortak bir kurabilmesi halinde

uzun vadede Türkiye siyasetinde kendilerinden söz ettirebilecekleri söylenebilir.

Kaffed herkese eşit mesafede

ÇDP'nin fitilini ateşlediği seçim gündemine dair Kaffed (Kafkas Dernekleri Federasyonu) tarafından yapılan yazılı açıklamanın özeti, bütün siyasi partilere eşit mesafede olunacağı yönünde. İlkelerini benimseyen Çerkes adaylara destek vereceklerini de belirten Kaffed yönetimi, Mart ayı başında "Seçimler ve Çerkesler" konulu bir değerlendirme toplantısı yapacağını duyurdu.

"Genel Seçimler ve Çerkesler"

Bu başlık aslında bir web sitesinin de adı. Çoğunluğu İstanbul'da yaşayan ve genelde sol-seküler çevrelerden oluşan bir grubun inisiyatif olarak oluşturdukları bu web sitesi üzerinden bir de imza kampanyası başlatılmış durumda. Türkiye'nin otoriterleştiği vurgusunun yapıldığı bildiride Çerkesler için bu seçimin belki de son şans olduğu vurgulanıyor. Ancak kampanyayı başlatanlar herhangi bir siyasi partiyi yada adayı adres göstermiyorlar. Daha çok ÇDP'ye karşı bir tepki hareketi olduğu izlenimi veren bu inisiyatifin etkili olması beklenmiyor.

Elbette bütün bu genellemeleri diaspora örgüt çevreleri ile sınırlı tutmak gerekiyor. Elde somut veriler olmadan yapılacak en gerçekçi yorum, kendi kimliği özelinde politize olmamış geniş Çerkes kitlesindeki oy dağılımının daha önceki seçimlerde olduğu gibi Türkiye'deki oy dağılımıyla benzer olacağıdır.

Şubat'15 Raporu

